

FK 69.

Z f
1433

X 2972332

MEMORIAE SANCTAE
 MEDICORVM PRINCIPIS
 AETATIS NOSTRAE
 DANIELIS GVILIELMI
 TRILLERI

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTORIS
 CONSILIARI AVLICI ELECT. SAXON. PROF. ART
 SALVT. PRIMARI ORD. SVI DECANI EIVSDEMQUE
 AC TOTIVS ACAD. SEN. ATQVE ILLVSTR.
 ACAD. SCIENT. BONON. SODALIS

S

BIBLIOTHECA
 PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
 HALLE
 (SAALE)

*Generosissimo de Ponickava
 etia se subscripsit
 commendat D. Triller*

Tam celeri gradu Chladenium, Iureconsultum elegantissimum, Trillerus fecutus, omni artis medendi cultu florentissimus, luctum huius literarum sedis, quam cum primis ille ornat, renouauit acerbum. Cuius uiri, immortalitate dignissimi, uitam ac decora tanto persequemur diligentius, quanto diutius interiusque fuimus illius familiaritate iucundissima usi. Sed latius haec ornamenta patent, iustique uoluminis mensuram implent, angustis a nobis finibus circumscribenda. nam quod de Leibnitio Fontenellius praedicat, plures homines doctos in illo uno cerni, id sine assentatione seni nostro laudi merito ducimus. Ecquae pars scientiae liberalis reperitur, quam ille non peruestigarit, et scriptis, elaboratis industria, auxerit. Tantam in literis proficiendi cupiditatem, id, quod in sermonibus didicit, Ciceronis illud pro Archia accendit, omnes artes, quae ad humanitatem pertineant, habere inter se commune uinculum, et quasi cognatione quadam contineri. Acres quoque stimulos admouit Wowerii de polymathia libellus, mature ab ipso lectus, e quo praestantissimis ueterum cognouit exemplis, ueram hominis literatissimi dignitatem omni genere studiorum comparari, incitatoque eum cursu per cunctos disciplinarum campos, quantum possit ingenii felicitas, neque unquam remissa diligentia, consequi, maxima uagari cum uoluptate. Nihil autem uehementius ipsius animum pupugit, conspectu magnitudinis Grotii, cuius imaginem auream secum semper tulit, ut, quoties illam contueretur, toties ad opinionem parem contenderet. Hunc ipsum mirifico fuit amore complexus, non copiosissimae tantum notitiae causa, sed etiam honestatis ac religionis, tot aduersae fortunae experimentis spectatae, saepissime professus, malle se in Grotii coelo aeuo frui sempiterno, quam illorum, qui hominem tam praeclarum contumeliis iniuriisque grauibus uexarint

Mox ab ineunte aetate ipsa gentis, unde fuit ille oriundus, antiquitas animum ad maiora conanda perpulit, pulchro carmine, multisque documentis instructo, de principum Saxoniae raptu, siue de carbonario optime promerito, pro dignitate celebrata. Ab Ioanne enim Schmidio, quod nomen liberatori principali fuit, genus Trillerum ducit originem, fidemque in patriam, et uirtutis aemulationem, ad nostrum pariter propagauit, ac parentes eius, Mauritium Trillerum, ac Rosinam Sibyllam, stirpis Koehleriae, huius tam felicitis subolis ortu recreatos Erfordiae IV. Eid. Febr. **MDCCXCV**. Prima pater fundamenta futurae spei potuit tanto firmiter iacere, quod non unius fuit disciplinae angustis inclusus, sed summos a philosophis, Iureconsultis, Medicis, honores consecutus, idemque Mathematica ac poetice in gymnasio Lutherano magna cum laude tradidit. Hic puerum, e matris, educandi officio fideliter functae, gremio receptum, ad consimilia studia flexit, et, sicut artium rudimentis, ita uirtutis iucunabulis, instruxit. Quid praesidii teneritas eius a duce tam perito expectare non potuit. Sed uix annos quinque nato febris acuta, uno die,

die, atque hora una, ambos Altenburgi, quo se genitor contulerat, aris curandorum corporum causa, rapuit. Quae calamitas ingens eum non fregit, sed erexit, quamvis tutores perfidi et negligenter operam, qua tam certa puerulus expectationis formaretur, et magna bonorum parte illum spoliarent. Primis literis, prout par est, perceptis, Cizam missus, praeceptorem habuit Herzogium, scholae regundae socium, quoties puerilis aetatis ille memoriam recordabatur ultimam, summis laudibus ornatam. nam Graeca cum Latinis apte coniunxerat, Homerum tamen praecipua tractarat cura, ut iuuenis, fidei commissus suae, statim fontem, non orationis modo politissimae, sed etiam gustus omnis humanitatis acutissimi, adiret. Hinc ille in Graeciae diuitias amor, per tot monumenta immortalia sparsas, quae lectitauit ipsa, contemptis interpretationibus quibuslibet, iis, putans, ali pigritiam, atque umbram pro Iunone monstrari. Hippocratis saltem uestis Germanica, a Grunero et Grimmio concinnata, parum placuit, homines indoctos in errores inducens, doctis inutilis. Hinc simplicitas illa poematum, sublimitate mixta, quae et docet perspicue, et naturali pulchritudine delinit. Neque uero hodiernorum tumor poetarum eum cepit, qui tolluntur in altum, quo lapsu ruant grauiore, et de quibus illud Petronii crebris usurpauit sermonibus (Satyr. II) *qui inter haec nutriuntur, non magis sapere possunt, quam bene olere, qui in culina habitant. eloquentiam perdiderunt isti, quod leuibus atque inanibus sonis ludibria quaedam excitando effecerunt, ut corpus orationis eneruaretur, et caderet.* Quanto magis ille a tam uentosa atque enormi loquacitate abhorruit, et, quicquid cogitauit, et scripsit, ueterum iudicio limauit, iam scholae exercitationibus assuefactus. His tam continentem nauauit operam, ut lucubrationibus nimis in morbum, aquae intercuti similem, implicitus, fere exanimaretur.

Reddita diuina ope ualetudine, tum de genere uitae, tum de sede, ubi in literas, sibi charissimas, incumberet, deliberauit. Vitembergam primo uoluerat, quod ipse nobis significauit, caeteris anteferre, Io. Gothofredi Bergeri fama, lectione physiologiae eius medicae aucta, permotus. Huc igitur se contulit, uirumque longe eloquentissimum, atque in arte sua exercitissimum, semel iterumque audiuit, incredibili cum iucunditate. Sed, cum conueniret illum, fiduciamque exponeret, comperit, crebro munus docendi interrumpendum, curatione corporis reginae, Christianae Eberhardinae, uxoris Augusti II. sibi concredita. Tristis igitur discedens. Lipsiam commutauit, anno huius saeculi XIII. Hic, adductus praedicatione Coisui, Medicum philosophum ad Deum proxime accedere, ad rerum diuinarum atque humanarum scientiam se applicauit, duce Menzio, partem tamen eius, quae mores attingit, diligentius coluit illa, quae contemplatiua nuncupatur. Sed physicen, experimentis comprobata, praecipuo numero habuit, persuasus, incipere medicum. ubi desinat physicus, seque Lehmanni disciplinae tradidit. Iunxit historiam, medicae quoque ueritatis lucem, Baconis sapiens consilium secutus, *casum omnino recipere, et temeritati exponi, quod exemplis, et memoria rerum non fulciatur* (de augm. scient. II. 4.) Nec minori contentione, linguas orientis cognitatas sibi perspectasque reddidit, Abichtio praeceptore, qui Hebraeam, Arabicam, Syriacam, ei tradidit hoc studiosus, quod eius domicilio conuictu-

que utebatur. Quas copias ut sibi compararet, non tantum Grotii diligentia, latissime fusa; impulit, sed in primis etiam Bocharti lectio. Huius e scriptis, talibus opibus refertissimis, animaduertit, nihil sine his subsidiis in ullo genere eruditionis perfectae profici. Neque uero occidentis sermonem desepxit, ut Italos, Gallos, excellentes saepius interpretes naturae, consuleret, cumque peregrinationes *isocelus* *euena* iam tum in animo haberet, maiore cum fructu inter eos uersaturus, cuncta peruestigaret. Nihil igitur impediuit, quo minus ad scientiam tuendae ualitudinis et restituendae accederet, ac virorum, prudentia atque usu celebratissimorum, frequentaret scholas, Bohnii, Riini, Pauli, Etmulleri, Schacheri. Quicquid autem superfuit temporis, illud omne in artibus ingenuis consumpsit, quibus et animum, seuerioribus studiis fessum, reficeret, et sterilibus praeceptis ubertatem ornatumque adderet. Fecit operae pretium, atque apparatus, undique collectum, in lucem aspectumque protulit, habita disputatione, de partibus corporis humani internis, quo maturius inuolutae rei notitiam sibi aliisque definiendo aperiret. Tam luculento specimine cum sapientum Lipsiensium ordine gratiam iniiit, summis in philosophia honoribus exornatus. His se sine mora dignissimum praestitit, elaborata diatribe nitida, de moly Homericis detecto, cum reliquis argumentis, ad fabulam Circaeam pertinentibus. nam uatem uates potuit optime enucleare, ingenioque ad interiores penetrare fabulae commemorabilis recessus, artis suae simul adminiculis fultus. Sic ille nobilis inter aequales eluxit, atque in familiaritatem uenit uirum, in magno dignitatis gradu postea collocatorum, illustrissimi praefertim comitis de Loss, cuius propensam in se uoluntatem, eruditionis, cum primis Graecae, aemulatione allectam, et quotidiana consuetudine confirmatam, perpetua fuit pietate ueneratus. Neque tamen solius Lipsiae moenibus contineri eius sciendi cupiditas potuit, sed Halam Saxonum festinauit, ubi ex Hofmanni disciplina fructus uberiores caperet. Quae spes ipsum non sefellit, artisque perfpicientiam illius fama longe maiorem sensit. Satis enim dignis laudibus efferre nunquam potuit illius perspicuam docendi rationem, in causis morborum rimandis acumen, et comitatem facilitatemque plane singularem. Trilleri uero plurimae literae et reconditae sic eum conciliarunt, ut non acquiesceret prius, quam doctoris ipsi insignia tribueret, publico certamine inito, de pinguedine, ceu succo nutritio superfluo. Redux postea Lipsiam, in umbra lateruatos, in communem contulit utilitatem, dissimilis eorum, qui, cum se in bibliothecas abdunt, hominum societatem deserunt

Sed uitae quies academicae nigori ingenii actuosiori nunquam satis placuit, eoque cupidius conditionem, Martisburgo sibi oblatam, recepit, urbis finitimorumque locorum salubritati consulendi, *CTICTCCXX*. Breui post parum afuit, quin morbo periculossimo opprimeretur. E faucibus uero mortis liberatus, tantam releuandis aegrotis operam dedit, quantam laudem carminibus uarii generis componendis deportauit. Nihil tamen ei dulcius, nihil fructuosius, ueterum monumentorum lectione, in quibus subtiliter interpretandis, acuteque pristino nitore restituendis, mira fuit accurratione uersatus. Galenus enim ipsi nobilissimam Critices dignitatem commendarat, Hippocrate emendando, germanis eiusdem li-
bris

bris ab suppositis discernendis, et uere dictis falloue diiudicandis. At Martisburgi tenuitas Trilleri non cepit dignationem, annis decem post praeter expectationem euocati, qui Nassouiensem principem, itinera facturum, comitatus, ualetudinem huius tueretur. Dicit non potest, quantum gaudii ex occasione tam frugifera perceperit, quod Baudelotius eum peregrinationum docuerat utilitatem multiplicem, atque antiquitatum, curatius indagatarum, commoda. Huius uiri ductum secutus, eodem anno Argentoratum petiit, ibidemque flores elegantiae Gallicae primos collegit, contracta amicitia cum uiris copiosissima doctrina affluentibus. Praeter caeteros Schcepsinum coluit, bellarum literarum uiuum quoddam museum, quicum usque ad obitum coniunctissime uixit. Autumno spectauit Heluetiam, magnopere gauisus Bernullii, Werenfelsii, aliorumque hominum laudatissimorum, erga se beniuolentia, postea quoque magis magisque stabilita. Anno sequente fuit amplior illius docilitati patefactus campus Lutetiae Parisiorum, ocelli Galliae totius, non minoris celebritatis hominum, quam humanitatis uenustissimae. Quod caput regni quantum sibi fructum tulerit, quauis occasione data, pleno ore concelebrauit. Hic in necessitudines nouas cum uiris, omnibus artibus, quae sunt libero homine dignae, politissimis, sese insinuauit. Plurimum tamen duumuiris tribuit Montefalconi, et Fontenello. Illi in bibliotheca S. Genouesae quotidie affuit, codicesque rariores perlustrauit, et corporis senecta inualidum in museum deduxit, blando Germani optimi cognomento ornatus. Quo cupidius ab eo rationem commodissimam manu scripta uersandi accepit, atque acumen de iis iudicandi in morem uertit, in primis autem tam mirifico uideo exemplo, quid assidua mentis agitatio efficere possit. Nec minores habuit opportunitates coniunctio cum Fontenello. Satis enim mirari non potuit, tum limatum iudicium, eruditionem amoenissimam cum doctrinae seueritate confociandi, tum senectutem uegetam, tam sollicita productam moderatione ac temperantia, ut, annos centum se superaturum, conquereretur, nisi fuisset die regis natali coactus uini Campani, a quo semper abhorruerit, calicem, obsequii ac faustorum ominum causa, exhaurire. Regiae uero librorum suppellectilis numerosissimae contemplatio oculos animumque iucundius pauit, quam splendor aedificiorum magnificorum, quae tot externos ad sui admirationem inuitant. Gazas tamen numerorum, operumque naturae atque artis conspicuorum, curae quoque cordique habuit, ut lectain praeis libris, nec plene perspecta, ipsis oculis usurparet. Nihil autem grauius doluit, quam quod erat festinantius hoc omnis pulchritudinis theatrum relinquendum, ad maiorem uarietatem profectio principali conciliandam. Ne tamen profectus scientiae deminueret, iter in Belgium direxit, ubi nobilissimas urbes adiret, atque in arte sanandi Roscium familiaris noscicaret. Nam Boerhaaui excellentiam e uariis ingenii speciminibus iam fuerat uehementer admiratus, quam obseruantiam uiri conspectus, atque usus sere quotidianus, longe superauit. Alacritas certe, a prima luce ad uesperam, tot laborantibus inferuendi, nunquam fatigata, non potuit non in admirationem rapere, atque interior naturae cognitio, dilucida perspicuitate explicata, ac digna, quae in sepulchri inscriptione simplex ueri imago uocaretur, incrementa scientiae plurima asferre, quem ad modum facilitas affabilitasque sermonis illum sibi totum deuinxerat. Sed nihil honori-

norificentius uenia data uenerandi Francisci I. tum Lotharingiae ducis. Huic tanquam uates cecinit, decem annis ante, fastigium imperatorum, sapientiae ueneratione atque morum amabilem, iis annumerandus, quos Leibnitius de uaticiniis sapientum memoriae prodidit. Quo maiori gaudio ouans, in urbem Franco Galliae principem rediit, cuius magna species altius infederat, ad sitim deliciarum literatarum explendam. Neque uero ita multo post Vingan rediit alumnum, sibi patriaeque charissimum, felicior Pighio, moestas in Hercule Prodicio querelas deplorante, morteque acerba Carolo Friderico, Cliuiae duce, in medio spei exoptatissimae cursu, orbato. Hic multis, genere quoque et loco insignibus, opem subsidiumque celeribus remediis atque aptis tulit, ab omnibus, qui propius eum norant, amatus. Virtus autem, tot laboribus parata, ampliora spectauit, ac missionem honestissimam consecuta, Francofurtum ad Moenum praetulit, cui tum praesentia Caroli VII. Imperatoris, aduerso Marte conflictantis, cum frugalitas eius sanctique mores lautiores mererent fortunam, decus ac splendorem compararat eximium. Ibi consilii imperii aulici oculos fauoremque in se conuertit, tam propensum, ut sua sponte, cum dignitate consiliarii, ualitudinis defensionem atque integritatem illi demandaret, altius ascensuro, si conditioni, cui parere salua religione non poterat, satisfacere rogatus uoluisset. Anno XLIV. huius saeculi uix peracto, dux Leucopetrensis, nec opinantem, ad se, conditionibus non mediocribus, inuitauit, ut sibi a consiliis esset, sanitatique corporis prouideret. Quamuis autem nihil ei deesset ad vitae commoditatem, amoenitate ingenii, ac uigilantia muneris fungendi, apud hunc heros gratiosissimo, expeditio tamen in Bohemiam in uaria vitam discrimina coniecit, diuturna quoque imbecillitate fractam, dum, recreatus iterum, Leucopetram reuideret, rectiusque ualeret. Tunc sibi uidebatur in portum uenisse, ubi naui, tot procellis agitata, in tuto conuiesceret. Etenim Principis, natura mitissimi, uoluntate in se confidere praeter caeteros potuit, rem familiarem honestis rationibus augere, otiumque ad libros utiles legendos scribendosque impendere. Sed o nota hominum caduca. Improuifus illius discessus, tam munifici, hoc dulce decus ac praesidium abstulit, ac Trillerum tristissimo luctu affecit, solius prouidae Dei curae solatio animum prostratum erigentem. Huius occulta sapientia, quae toties ipsum a formidinum terrore, praeter omnem expectationem, uindicarat, fecit, ut haec etiam calamitas instrumentum nouae felicitatis fieret. Nam, quae fuit Augusti III. Sarmatarum regis, liberalitas, eundem dignitatis gradum, eademque commoda, reddidit Dresenae, ubi, longo usu regis Administris cognitus, certam rerum sedem ac fortunarum praestolaretur. Ab his electio dabatur, utrum Lipsiae, an Vitembergae, mallet de orbe literis exulto in posterum mereri. Hanc ille, derelictam prius, et minus amoenam, anteposuit, ac Stenzelio, in scientia medendi uersatissimo, cum plausu optimi cuiusque V. Kal. Aug. anni XLIX. successit. Hic ita se gessit, ut nec Vitembergam Trilleri, nec Trillerum Vitembergae, poeniteret. nam, more maiorum, compendiarios libellos abiecit, iuuenesque ad fontes duxit, Hippocratem praecipue, huius disciplinae parentem, cuius uarios libros castigauit, enucleauit, in hodiernos usus uertit. Neque domi cupidissimum quemque plura discendi destituit, sed consiliis saluberrimis ad opti-

optimas rationes ineundas compulit. Lectissimis disputationibus ac plurimis auxit academiae gloriam, apud externos recufis, atque in opuscula postea redactis. Si quis grauioris ualeitudinis genere tentatus, eius implorauit auxilium, sine mora affuit, atque inopibus gratuitam praestitit operam. Decani ordinis sui uices obiit tanta industria, quanta dignitate, uicibus bis, ac rector societati nostrae sexies praefuit, tam seuera iustitia, ut ne splendidissimis quidem uiris, pro reis deprecantibus, cederet. Quamuis autem numen sibi propitium summis offerret, et crebro repetitis, laudibus, diebus maxime natalibus, cuius beneficio pluribus lapillis candidis, quam nigris, dies signarit, patientia tamen fuit grauissimis quoque experimentis probata. Duae praesertim calamitates acciderunt, tristi recordatione semper renouatae. Pridie Eid. Aug. anni LI. tabes insanabilis coniugis uitam finiuit, Mariae Henriettae, in qua corporis uenustas cum pulchritudine animi certauit. Hanc quantopere desiderarit, et dilexerit, et coluerit, publico monimento, aere stabiliori, posteris significauit. Reliquit tamen illa charitatis tenerrimae pignora, Charlottam Willhelminam, quae parentis orbitati magno fuit leuamento prius, quam Fleischeri, bibliopolae celebri, nuberet. Henricum Franciscum obitu immaturo amisit pater perinde, atque Fridericam Magdalenam Franciscam, Oertelio, Viro Plurimum Reuerendo, matrimonio iunctam, et Sophiam Christianam Augustam. Superfites tamen sunt Ioannes Guilielmus, uectigalibus Principalibus praefectus, spectatae fidei, et Carolus Fridericus, summos Iurisprudentiae honores nuper adeptus, ubi dignissimus illis habitus, in exploratione solemnium, diatriben elegantem de Iurisprudentia Poetarum sine praefide strenue defenderat, parente filio plaudente. Is singulari fuit amore complexus Henriettam Rosinam, et Christianam Luisam, filias, quae, sicut nihil praetermiserunt, quod ad patriam senectutem recreandam pertinere, illi honestate uitae, et consuetudinis hilaritate, probatissimae, sic omnium illius fautorum uberes fructus ac diuturnos capient, bonorum non minus, quam malorum, participes. namque in obsidione huius urbis fatali a genitoris latere non discesserunt, ab eo carmine lugubri, atque oedies praestantiae causa foras dato, memoriae perpetuae transdita. Tum maxime robur animi excelsi, atque humana despicientis, eluxit. Omnibus enim trepidantibus, ille, Socratis instar, in eodem uultu eademque fronte perseverauit, blandis alios uerbis consolatus, ut uel fracti munimenti ruinae uiderentur impavidum obruturæ. Postea uitae cursum sine magna tenuit offensione, ac, forte sua contentus, uitam ad senectutem lenissimam produxit, cum Leontino Gorgia merito gloriatum, nihil se habere, quod incuset senectutem (Cic. de senect. c. 5.) neque enim unquam in suo studio atque opera cessauit, usque ad extremum diem sensibus omnibus integris usus. Quo tandem pacto hoc extensum uitae spatium attigerit, non dissimulauit, sed, cum ex eo quaereretur, cur tamdiu placide uixerit, duo remedia commendauit, moderatum uictum, ac securitatem, sed rationi consentaneam. Ipse Pater Patriae Serenissimus, huius ciuitatis fidem iure iurando astringens, fuit tot annos, tamque uegetos senis, demississimo carmine apparentis, miratus, ac responso delectatus mirifice, tantum se spatium percurrisse, quod, quam prorogandi aeni legem praescripserit aliis, ipse accurate exquiretque retinuerit. Tandem sua quemque dies urget.

felicem, si famam factis extendit, facilemque reperit exitum. Hunc Tril-
 lero gratulamur, qui magis obdormiuit, quam mortis uolentiae succubuit,
 senili languore consumptus, uelut flamma oleo subtraeto, XI. Kal. Iun.
 completis annis LXXXVIII. tribus mensibus, duodecim diebus. Sic fuit
 uoti, identidem concepti, damnatus, ut eadem facilitate, qua Augustus,
 e uita migraret, qui, auctore Suetonio (c. 99.) quoties cito, ac nullo cri-
 ciato, defunctum quempiam, audisset, sibi et suis *ἐὐθυνασίου* fuerit precatus
 similem, amicosque cohortatus, ut, si personam, sibi impostam, recte sus-
 tinuerit, lacto plausu abeuntem prosequerentur. Suos certe rogauit se-
 mel iterumque, ut bono essent animo, uehementer gauisus, se, breuifessi
 corporis uinculis liberatum, coniugem desideratissimam recepturum, et,
 quod ardentius expetebat, feruacri, immortaliter de se promerito, gratias
 acturum. Tanta uis est conscientiae, quam culpa nulla in ruborem dat, ut,
 quod plurimi homines horrent, nihil reformidet. Quam uiri summi hone-
 statem comprobabit effigies, primis uelut lineis designanda. Grauibus
 enim monitis cauit, ne praedicationibus nimis, quas ferre nunquam
 modestia potuit, manes sui turbarentur, non ignarus, ingenia parua rumescu-
 los aucupari, magna, quae, quantum sit, quod ignoremus, sciant, humi-
 lius nihil adulatione ducere. Decora tamen uirtutis filere, aequae fuerit
 iniustum, ac mercedem, longis molestiis partam, illi denegare. Ordinar-
 ab rerum scientia diuinarum, studiis eius illustrata. Quid enim quantum-
 que in codice sacro probe interpretando ualuerit, uel solae uincunt obser-
 uationes philologicae, et exegeticae in N. T. ubique infertae curis philolo-
 gicis, et criticis Wolfii. Hic uero praetermissit alias, alias contraxit ni-
 mium, post mortem uiri huius adeo dispersas, ut a fratre eius paucas re-
 cuperaret. Quantopere Theologi, uel castissimae doctrinae, eas appro-
 barint, Neumeisteri suffragatio prodit, Trillerum rogantis, cur rerum di-
 uinarum disciplinam non profectius, sententiam tabularum diuinarum uiderit
 acutius, illarum doctoribus. Cui ille, in nullum, inquit, Systema iurauit.
 nam Grotii sui uestigia etiam hic persecutus, Theologiam, quam nuncu-
 pant eclecticam, anteposuit seruili, saepe numero uerba repetens uiri e
 praefatione ad N. T. *mihī cum ista annotarem, propositum semper fuit, non
 alicui earum inseruire partium, in quas, ingenti nostri saeculi malo, diuisi su-
 mus Christiani, sed Christianis plane omnibus, meaque dirigere ad notitiam
 Euangelicae ueritatis, et incrementum pietatis eius, ad quam omni studio de-
 bemus contendere, si ex tanto nomine censei uolumus.* Tot tamen Hebrai-
 finos in N. T. non deprehendit, quot Grotius, in quibus saepe dictiones pu-
 rissimae numerentur, quamuis neque illis se adiunxerit, qui munditiam
 Graecam, numeris omnibus absolutam, uenditant. Huius ipsius Christum
 patientem in Germanicos uersus conuertit, semel iterumque publici iuris
 factos, ut grauitate ualetudinis leuatus, Christum liberatorem uenerabun-
 dus coleret. Neque uero solum partes antiquitatis complures ibi illustrauit,
 sed etiam commentationibus religiosis usum tantae salutis fulsit. Priscos
 quoque Iurisconsultos in pretio magno habuit, tum Latini sermonis copia,
 tum rerum multiplici uarietate, commotus. Testes sunt tres exercitati-
 ones medico Criticae in legem XVI. §. 7. digestorum de publicanis et ue-
 stigalibus, quibus animaduersiones fuisset ad legem Rhodiam de iactu iun-
 cturus, si uita licuisset longiore perfrui. De salutaris artis incrementis, il-
 lius

lius opera continente adiectis, pluribus agere quid attinet. Quantum lumen Graecis illius acumen Latinisque reliquis attulit, quas partim castigauit, partim, complicatis notionibus euolutis, fecit apertiores, partim defendit, ignoratione, aut iniuria, uituperatas. Nihil autem in maiore orbis amantissimis literarum fuit expectatione, Hippocratis noua recensione, impulsu Boerhaauii suscepra, ac pulcherrime adumbrata in commentatione, de noua Hippocratis editione adornanda, cui speciminis loco iunctus libellus Hippocratis de anatome, commentario medico Critico perpetuo illustratus. Nulli pepercit operae, sumptibus nullis, ut hic omnis Medicinae dux quam mundissimus prodiret. Materia, undique coacta, est ad finem perducta, sola forma ac species desideratur, uariis casibus funestis, summo uiri cum dolore impedita. Suprema tamen uoluntate eas inii rationes, quibus hic thesaurus saluus atque incolumis ad posteros perueniret. Neque uero solis ueterum sententiis adhaesit, sed noua et ipse reperit, et ab aliis inuenta, in rem suam uertit. Commentatio de pleuritide, eiusque curatione, Venetiis iterata, illius sollertiam morbos facili curatione ac tuta depellendi in illustri posuit monumento. Verum temperare sibi non potuit, quin carmine singulari, in Pensyluania reuocato, uariolarum rideret inscriptionem, longioribus experimentis muniendam, et nouam nitidamque phthificos curandi methodum per uetera olida pecorum stabula, sacerdotum indignatus inconsiderantiam, plebi pro sacris pulpitis huiusmodi leuamenta, nec dum satis explorata, commendandi, rectius factorum, si diligentius animorum sanationi, quam corporum, studeant. Notauit etiam falsae nimis curiosam papillones aucupandi, atque innumerabilia rerum naturalium genera cumulandi contentionem, qua memoria, uel maxima, obruatur, intermittantur grauiora. Illud praecipuum fecit admirabilitatem, quod arti suae fuit ipse tantopere diffusus, in ore semper habens illud Hippocratis, nullam medicinam optimam ponendam. Quod si languere corpus sensit, in lecto cubuit, ab omni cibo sese abstinens, usque eo, donec huius cupiditas, fastidio sublato, rursus excitaretur. Sed eius stomachi non fuit philosophia, recentior tamen magis, quam uetus. Decebat enim philosophari potius, ut Neoptolemus apud Ennium, paucis, omnino, haud placuerat. (Cic. de orat. II. 37.) Ab ratione praesertim Cartesiana fuerat ac Leibnitiana alienus, quod eam barbariae potius, quam rerum diuinarum humanarumque, magistram iudicaret, tamen si Leibnitii delectabatur ingenio, cuius Theodicae Graecos uersus et Latinos in priore editione conuerterat Germanice. Cupidius Philologiae cum Medicina connubium amplexatus, obseruationibus Criticis in uarios Graecos et Latinos auctores, emendationum Hesychianarum specimine ncuo, notis philologicis et criticis in Thomam Magistrum, ne de pluribus mentionem faciam, quanta in illa spatia fecerit, cum gloria manente, aperuit, illis insensissimus, qui in antiquitatis monumentis urunt et secant, ubi planior uia difficultatis expediendae, una uel altera litera ac syllaba mutata, patet, et uarias lectiones nullius momenti, uel exigui, molesta sedulitate congerunt. Quicquid emisit librum, facilitate intelligentiae condidit et concinnitate, festiuis saepe uocum mutationibus iocatus, quas nemo uitio uertet, qui iudicem Quintilianum sumperit. (IX. 3.) *est hoc genus figurarum, quae aut similitudine aliqua uocum, aut paribus, aut contrariis, uertunt in se aures, et animos*

exci-

excitant. Quanta nero fuerit nauitate, in multitudine scriptorum apparet, a Weizio in Saxonica literata, ipso Trillero auctore, plene recensita, quibus, praeter nonnulla supra commemorata, addimus disputationes, de tempestiuo medici silentio, et intempestiuo aegroti, ac de tempestiuo aegroti silentio, programmata quoque de probabili causa polyporum, et sepiarum piscium, festo Amphidromiorum die, puerperis oblatorum, de brassica, puerperis, ipso festo Amphidromiorum die, in commodum alimentum, et salutare simul remedium, oblata atque apposita, de alluione alimentaria, ab Hippocrate apposite descripta, de aptissima Medicinae definitione, ab ipso Hippocrate sapienter proposita. Neque enim potuit unquam uiri tam diligentis copia exhauriri, sine iactatione gloriantis, si uel annos centum supergrediatur, scribendi se materia abundaturum. Sic de spasms uoluit salutaribus propectem praecipere, ne iis homines semper exterreantur, ad uitam conseruandam ualde necessarios. Sed maiori doctrina, uel locupletissima, turpitudini daretur, nisi uirtutis accederent ornamenta. Ad quae studiosius persequenda, per omnem uitam se ante oculos habuisse, uir honestissimus subinde prae se tulit, Heluidii Prisci imaginem, a Tacito in tam claro lumine collocatam (Hist. IV. 5.) *Is ingenio illustri, altioribus studiis deditus, doctoribus se sapientiae dedit, qui sola bona, quae honesta, mala tantum, quae turpia, iudicarent, caetera extra animum, neque bonis annumerarent, neque malis, ciuis, maritus, gener, amicus, cunctis uitae officiis aequabilis, opum contemptor, recti peruicax, constans aduersus metus.* Quanto nobiliori cum dignitate a statione discessit noster, paullo ante obitum, postquam magistratu academico se abdicabat, praefagiens uitae finem. Oratione enim solemini eximium Lucretii locum dilatarat (II. u. 78. derer. nat.) ubi rerum uicissitudines humanarum canit, quibus mortales, quasi cursores, uitae lampada tradant. Nos nihil uehementius exoptamus, quam ut Trillerus successori taedam porrigat, qui cursum non uitae modo eundem, sed etiam gloriae, consequatur. Vos autem, *Ciues Humanissimi*, Virum, tot tantisque ornamentis insignem, perpetua recolite memoria, et, quod maioris est, rationem studiorum, quam tenuit ille, seruate. Linguarum notitiam praemunite, quae uiam patefacit ad altiora, illius ab Sarpio dicti (ep. 35.) memores, dum minima spernere uideri uolumus, saepe omittuntur magna. Poetarum lectione ingenium limate, ac iudicium feuerioribus disciplinis acuite. Critices ope secernite a pulchris inepta, ac uirtutem eum doctrina arto, quod ipsa natura copulauit, uinculo constringite. Cumque tam late pateat humanitatis campus, nullum diem sine linea dimittite, reputantes illud, quod Trillerus e Seneca suo toties repetiit, assiduitatis inuitamentum, *otium sine literis mors est, ac uiui hominis sepultura* P. P. Domin. VIII. post Trinit. MDCCCLXXXII

V I T E M B E R G A E

L I T E R I S C A R O L I C H R I S T I A N I D Ü R E I I

FK 69.

Zf
1433

X 2972332

MEMORIAE SANCTAE
 MEDICORVM PRINCIPIS
 AETATIS NOSTRAE
 DANIELIS GVILIELMI
 TRILLERI

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTORIS
 CONSILIARI AVLICI ELECT. SAXON. PROF. ART
 SALVT. PRIMARI ORD. SVI DECANI EIVSDEMQUE
 AC TOTIVS ACAD. SEN. ATQVE ILLVSTR.
 ACAD. SCIENT. BONON. SODALIS

BIBLIOTHECA
 PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
 HALLER
 (SAALE)

*Generosissimo de Ponickava
 ordu se submisit
 Dommedat D. Triller*

